

billigt og retfærdigt, at der gøres noget for at forbedre de Raar, hvorunder vore Lærere for Tiden leve. Lærernes Gerning er jo saa betydningsfuld for hele vort Samfund, at vi ikke kunne forsvare at lade dem nøjes med en i mange Tilfælde saa ringe Løn, som der nu er tillagt dem, og jeg tror heller ikke, at vi kunne forsvare, at lade det vare ret længe, forinden vi lade en Lønningsforbedring indtræde for deres Bedkommende. Vi have jo nu i de senere Aar haft en hel Række af Lønningslove til Forhandling, som ere blevne gennemførte, Lønningslove for de højere Undervisningsanstalter, for Universitetsprofessorerne, for Latinskolernes Lærere, for Seminarielærerne, for Lærerne ved den polytekniske Læreanstalt, ved Landbohøjskolen og ved Døvstummeinstituttet, og vi have endvidere haft Lønningslove for Lærerne ved Folkehøjskolerne og ved Landbrugs-skolerne, altsammen Ting, som jeg mener er forsvarlige, men jeg tror, at ingen af alle disse Klasser Lærere have trængt saa haardt til en Forbedring af deres Raar som netop Folkeskolens Lærere. Der er ingen af dem, hvis Lønninger gennemgaaende have været saa smaa og ingen af dem har haft den særegne Lønningsform, som har medført, at Folkeskolens Lærere i de senere Aar i Stedet for at faa deres Løn forbedret, have faaet mindre og mindre Indtægt som Følge af de dalende Kornpriser. Jeg tror derfor, at det er en Retfærdighedshandling, vi ikke kunne styde fra os, at tage denne Sag op. Jeg skal ikke komme ind paa Enkelthederne med Hensyn til de Lønninger, som Ministeren har foreslaaet. Jeg antager, at disse Enkeltheder bedst ville kunne drøftes i et Udvalg. Det er jo en ret vidtløftig Sag at komme ind derpaa. Jeg skal blot i det hele taget sige, at jeg ikke finder disse Lønninger for høje, og at det ogsaa forekommer mig, at det er en rigtig Vej, man er gaaet, naar man lader Kommunerne betale Begyndelseslønnen for Lærerne og saa lader Staten træde til og udrede Alderstilletaget. Skulde jeg have nogen Indvending derimod, skulde det nærmest være den, at det efter denne Lønningsmaade med Alderstilletag vil blive endnu vanskeligere, end det hidtil har været, at blive af med en daarlig Lærer, som man har været saa uheldig at faa ind i Skolen. Det vil jo kunne hænde, at man faar en meget ung Lærer i et Sogn, og at det snart viser sig for Forældrene, at han ikke duer, men at han dog ikke er saa daarlig, at man kan faa Myndighederne til at affædige ham, og saa kan man komme til at beholde en saadan Lærer i en lang Række. Jeg ser nok, at der er en lille Forsigtighedsregel i § 14,

der indeholder den Bestemmelse, at ingen Oprykning kan finde Sted, uden at vedkommende Skolekommission og Kommunalbestyrelse dertil har meddelt sit Samtykke. Jeg benægter ikke, at det kan have sin Betydning, men til syvende og sidst ligger Afgørelsen af dette Spørgsmaal jo dog hos Skoledirektionen og Ministeriet, og i de fleste Tilfælde ville de være tilbøjelige til at stille sig paa Læreren Side, hvad der er ganske naturligt, da der i Reglen skal meget til for at kaste en Mand ud af den Stilling, som han har siddet i maaste i adskillige Aar. Imidlertid tror jeg ikke, at denne Indvending kan have afgørende Vægt; thi allerede nu har det jo sin store Vanskelighed at blive af med saadanne Lærere, og hvis man ikke gør det alt for vanskeligt for Befolkningen at indrette Privatskoler, vil man altid deri have en Ventil, som kan benyttes under saadanne Forhold.

Ved Siden af Bestemmelsen om Forbedring af Lærernes Lønninger, lægger jeg megen Vægt paa Bestemmelsen i § 2, som gaar ud paa, at Børneantallet i Klasserne ikke maa overskride 35. Jeg tror ikke, at det som Regel er heldigt, at en Lærer underviser over 30 Børn paa een Gang; men det fremgaar af Motiverne, at hvis man vilde sætte Tallet til 30, vil det blive et overordentlig stort økonomisk Spørgsmaal, idet det da vil dreje sig om 1,250 ny Skoler. Hvis derimod man med Ministerens Forslag gaar til 35 Børn i Klassen, vil det kun blive 620 ny Skoler, og allerede det kan medføre meget betydelige Udgifter. Jeg tror derfor, at det vil være rigtig i alt Fald for Tiden ikke at fastsætte Tallet til under 35; men jeg kunde dog ønske, at man i § 2 gav det en noget ændret Form, saa at det ikke blot blev Gennemsnitstallet af Børn i Skolens Klasser, som skulde være 35. Thi som Paragraffen nu er affattet, vil det kunne føre til ret mærkelige Konsekvenser. Det er jo saa, at hvis der til en Skole er knyttet en Forsskole og begge disse Skoler have to Klasser, vil der i de to Skoler tilsammen kunne være 140 Børn. Ere de 40 deraf i Forsskolen, vil man i Hovedskolen have det samme som nu, nemlig indtil 50 i hver Klasse, ja det kan jo endog saa tænkes, at der bliver flere i den ene. Jeg vil derfor henstille, at man undersøger, hvad det vil have at betyde, om man i Stedet for at sætte 35 som Gennemsnitstal, sætte det som Maksimum for Antallet af Børn i en Klasse. Selvfølgelig er det hele til Dels et pekuniært Spørgsmaal, og man bør ogsaa overveje den Side af Sagen; men jeg kunde som sagt ønske, at det blev undersøgt, hvad Virkning